

IN MEMORIAM
PAVEL PULBERE
(1935 - 1997)

**PROFESORUL PAVEL PULBERE –
UN PROMOTOR AL PROGRESULUI ȘI SUCCESULUI**

Mitrofan CIOBAN, academician

*Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.*

Mihai Eminescu

Timpul are trei ipostaze: trecut, prezent, viitor. Prezentul, mereu schimbător, este în veșnică mișcare și „direcția” acestei mișcări conturează formele evoluționiste ale viitorului (care va deveni cu timpul prezent). Rolul creator al trecutului constă în faptul că „direcția” de mișcare a prezentului este determinată de trecut. Trecutul cunoscut sau necunoscut lasă amprente sale și pentru ca aceste urme ale trecutului să nu se piardă în prezentul ce va urma. Este absolut necesar să descriem momentele importante ale trecutului care vor sta la baza creării istoriei anumitor perioade de dezvoltare. Cunoașterea istoriei permite crearea unor programe inovatoare de dezvoltare. Conținutul și succesul realizării acestor programe depind de anumite personalități care au contribuit activ la timpul potrivit. Ei sunt acei „atlanți și cariatide” pe umerii cărora se sprijină viitorul. Ei au știut ce să facă, cum să facă și când să facă, au folosit ceea ce au avut, nu s-au lăsat învinși de obstacole și au continuat drumul vieții până la culmile succesului printr-o muncă consecventă, conform principiilor lor, cu o gândire pozitivă, fiind înconjurați de oameni care le-au împărtășit entuziasmul și dezideratul. Conținutul pozitiv al viitorului depinde de personalități ce au previziunea evenimentelor din viitor. Alexie Mateevici scria în poezia *Basarabenilor*:

*Să știți: de nu veți ridica
Din sânul vostru un proroc,
În voi viața va seca,
Zadarnic soarta veți ruga,
Căci scoși veți fi atunci din joc
Și-ți rămânea făr' de noroc.*

Universitatea de Stat din Tiraspol a avut norocul de multe personalități care au activat sau au colaborat fructuos cu colectivul universității. Aceste colaborări au creat imaginea și tradițiile Universității, care au permis să depășească toate circumstanțele nefavorabile și să contribuie în mod evident la misiunea nobilă de pregătire a cadrelor de înaltă calificare. Una din aceste personalități notorii a fost Profesorul Pavel Ion Pulbere, care a înscris în catastiful Universității de Stat din Tiraspol file remarcabile referitoare la dezvoltarea învățământului universitar și a științelor biologice.

Pavel Ion Pulbere s-a născut la 2 august 1935 în satul Gașpar, raionul Edineț, o localitate din nordul republicii, îndepărtată de arterele rutiere ce unesc „localitățile

principale” ale republicii. Din copilărie i s-a manifestat talentul de organizator, iar frumusețea plaiului natal i-a inspirat dragoste față de natură și de tot ce-l înconjură. Aceste două calități i-au servit drept bază de a urma studiile în domeniile științelor educației, la specialitatea biologie și chimie. Fiind student, a fost fascinat de cercetările în domeniul fiziologiei omului, pedagogiei și psihologiei. Acum 60 de ani în urmă, în anul 1957, a absolvit, cu mențiune și cu calificativul – *profesor școlar de biologie și chimie*, Institutul Pedagogic de Stat din Tiraspol (în prezent – Universitatea de Stat din Tiraspol). După absolvire începe activitatea pedagogică la școala medie din orașul Telenești, iar în august 1958 este ales în funcția de secretar al comitetului raional al Komsomolului din Telenești. Dorind să continue activitatea științifică și pedagogică, în 1959 se transferă la Alma Mater, la Institutul Pedagogic de Stat din Tiraspol, în funcție de asistent la catedra de zoologie. În 1962 este ales în postul de lector superior al aceleiași catedre și totodată este numit prodecan al Facultății de Științe ale Naturii și Geografice. Continuă cu mare succes cercetările științifice, inițiate în anii de studenție și dedicate studierii influenței colinesterazei asupra aterosclerozei experimentale: pe parcursul anilor 1960-1965 a publicat peste 10 lucrări științifice, iar în ianuarie 1963 prezintă rezultatele principale la Conferința unională „Ce-a de-a II-a întrunire a fiziologilor și anatomiștilor ai institutelor pedagogice din URSS”. De abia în 1966 obține posibilitatea de a continua studiile în aspirantura (doctorantura) din cadrul Institutului de Medicină pentru perfecționarea medicilor din Leningrad (acum Sankt-Petersburg). Capacitățile intelectuale, rezultatele obținute până la doctorantură și munca asiduă de zi cu zi i-au permis să prezinte teza de doctor peste un an, pe care o susține cu succes în anul 1967.

Este oportun de menționat că în anul 1954 Universitatea a obținut dreptul de a avea doctorantură. Cu regret, conducerea Universității (și a Ministerului Educației) nu a folosit acest drept pe deplin: nu au fost planificate locuri vacante pentru doctoranzi, și din această cauză în anul 1975 UST a fost lipsită de acest drept. Totuși, au fost organizate cursuri pentru a susține examenele din curricula doctoratului, cu excepția examenului la specialitate. Această oportunitate, folosită de cadrele didactice ale universității, permitea:

- ca la admiterea în doctorantură să susțină numai un examen la specialitatea aleasă;
- pe parcursul doctoratului să facă studii numai în domeniul specialității și să obțină timp suplimentar pentru cercetări științifice.

Deschiderea doctoranturii a înviorat în mare măsură colectivul profesoral. Au fost organizate seminare științifice și fondate laboratoare de cercetare. Din inițiativa proprie a colaboratorilor, din 1955 se organizează anual conferința științifică a colaboratorilor¹⁾ cu participarea savanților din alte centre științifice, iar până în 1973 rezultatele erau publicate în *Analele Științifice ale Institutului Pedagogic de Stat „T. G. Șevcenko” din Tiraspol*.

Toate aceste oportunități au fost folosite de Pavel Pulbere la maxim. Un exemplu demn de urmat.

În 1968 Pavel Pulbere a fost ales în postul de conferențiar universitar la catedra Fiziologia Omului și Animalelor. În anii 1969-1978 este ales decan al facultății, iar în anii 1977-1983 – șef al catedrei Fiziologia Omului și Animalelor. Este important de menționat că în acești ani Facultatea de Biologie și Chimie și Catedra Fiziologia Omului și Animalelor ocupau locuri de frunte în competițiile (numite „întreceri socialiste”) dintre facultăți și catedre²⁾. Asemenea succese puteau fi obținute numai în baza:

- organizării efective a procesului de studii și a activităților de cercetare și cultural-sportive ale studenților;
- reflectării în presa republicană, orășenească, universitară (Universitatea avea ziarul „Lumina”) și a facultății (existau așa-numitele „gazete de perete”) a vieții studentești și a corpului profesoral;
- desfășurării fructuoase a cercetărilor științifico-metodice a corpului profesoral;
- organizării la un nivel înalt a conferințelor științifice studentești și a celor ale corpului profesoral;
- participării membrilor colectivului cu comunicări la conferințe științifice, desfășurate în diverse centre științifice din URSS;
- organizării seminarelor metodice cu profesorii școlari;
- publicării materialelor didactice pentru studenți și profesori școlari;
- organizării olimpiadelor cu elevii la diverse specialități;
- colaborării cu savanții din diverse centre științifice din URSS, etc.

Totuși aceste succese se datorau, în primul rând, talentului de organizator iscusit al Profesorului Pavel Pulbere, caracterului comunicabil și pasiunii lui molipsitoare față de tot ce e nou, bunătății sufletești deosebite și principialității binevoitoare. Datorită comunicabilității sale a reușit să realizeze cercetări valoroase în colaborare cu academicianul Ion Todiraș, Profesorii Aurelia Crivoi, Ion Procopet, Victor Crupinschi, Ion Mazur, Vladimir Macovei și alții. Colaborarea științifică cu Profesorul Ion Procopet, savant cu renume mondial, a fost esențială și fructuoasă pe parcursul a mai mulți ani. A pledat și pentru pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare. Prelegerile la disciplinele de fiziologie a omului și animalelor erau expuse de Profesorul și Savantul Pavel Pulbere captivau orice auditoriu, trezeau un interes viu generației tinere și au servit drept exemplu de lecții de succes atât pentru profesorii din întreagă republică, cât și pentru discipolii săi. Mulți absolvenți ai Facultății de Biologie și Chimie au fost repartizați, datorită atenției deosebite a Profesorului Pavel Pulbere, să activeze în cadrul facultății sau al institutelor de profil ale Academiei de Științe a Moldovei pentru a continua ulterior studiile și cercetările în doctorantură³⁾.

Aceste rezultate multiple și valoroase i-au adus Profesorului Pavel Pulbere aprecieri înalte și respect bine meritat din partea colegilor universității. În anul 1981 este

numit prorector pentru activitatea științifică, iar în anii 1983-1988 a fost numit în funcție de prorector pentru activitatea didactică. În anii 1988-1992 activează în funcție de șef de catedră, iar din 1992 – în funcție de decan al facultății de Biologie și Chimie până în 1996, când i se agravează starea de sănătate. Cu regret, în 1997 Pavel Pulbere s-a stins din viață și colectivul profesoral a fost lipsit de un promotor al progresului și succesului în domeniile științei și învățământului universitar.

Am descris doar unele momente importante din viața pământească a Profesorului Pavel Pulbere, personalitate notorie, un pilon al învățământului, om de știință și pedagog iscusit, care a contribuit enorm la dezvoltarea Universității de Stat din Tiraspol și a învățământului din Republica Moldova. În acest context, menționăm cuvintele Academicianului român Octav Mayer, adresate tinerei generații: „Se pot aduce marilor oameni de știință dispăruți felurite omagii; adesea vântul vertiginos al progresului șterge urmele pașilor făcuți de ei. A nu-i uita înseamnă a le continua opera, legându-i astfel organic de actualitatea vie”. Fondarea „Laboratorul Profesorul Pavel Pulbere” la facultatea de Biologie și Chimie este un pas semnificativ în stabilirea legăturilor creatoare dintre generațiile precedente și actualitatea vie.

Chișinău, noiembrie 2017

¹⁾Tot de atunci și până în prezent se organizează anual conferințe științifice ale studenților primilor două cicluri. În prezent comunicările la conferințe se publică în culegeri speciale sau în revista universității „Acta et Commentationes”.

²⁾Aceste competiții aveau un aspect ideologic după formă. La facultăți conținutul activităților era lipsit de partea ideologică. Mai ideologizată era activitatea catedrelor universitare care erau responsabile de științele și disciplinele ideologice și politice.

³⁾Această activitate avea și mulți adversari. Până prin anii ‘70 al secolului trecut era foarte prestigios și confortabil să deții titlul științific de doctor (pe atunci, candidat) în științe. Cu creșterea numărului de doctori în științe avansau și cerințele, ceea ce complica procesul. Unii considerau chiar că nu este binevenită creșterea numărului de doctori. Erau și dintre aceia care acreditau ideea că basarabenii nu sunt capabili pentru activitatea științifică. Totuși, s-a reușit ca în anul 1987 Universitatea să se plaseze pe al doilea loc în republică, după raportul dintre cei cu grade și titluri științifice și numărul total de cadre didactice.